

TWENTSE Post

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HEI LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J. W. M. GIGENGACK

NR. 12 DEC. 1970 9^E JRG.

een goed 1971...

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.—. per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

EEN GOED 1971 VOOR DE HIPPIE, VOOR DE PAUS,
VOOR DIE BOER UIT WEER, VOOR DIE OOST-
DUITSE GRENSWACHT, VOOR EEN VRIEND IN
TEHERAN, VOOR EEN OUD, VOOR EEN VROUW, VOOR
DE ASTRONAUT, VOOR EEN MOEDER MET
HAAR BABY, VOOR EEN AM, VOOR EEN
SOLDAAT, VOOR EEN STRIPT, VOOR EEN
VOOR EEN PEK, VOOR EEN

Spaar mee bij de Boerenleenbank

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG

Hoge rente voor al Uw ingelegde spaargelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

BOERENLEENBANK

Lattrop
Tilligte

Spaarbank — Alle Bankzaken

BOERENLEENBANK

Saasveld

Hoogste spaarrente, Voordelige voorschot- en credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.

Spaar bij de

BOERENLEENBANK

Haaksbergen

de spaarbank
voor iedereen

Boerenleenbank

ROSSUM

Verzorgt alle bankzaken

Boerenleenbank

Denekamp

de bank
voor iedereen

BOERENLEENBANK
HENGELO

KANTOREN: Achterhoekse Molenweg 64
Brinkstraat 20 (Markt)
J. Haydalaan 48
Koekoekweg 34
Steenbakkersweg 1

Deurningen

Hoofdstraat 19

Beckum

Beckumerschoolw. 43

Spaarbank - Alle bankzaken

Alle verzekeringen

BOERENLEENBANK

Enschede-Lonneker

de bank voor iedereen !

Hoofdkantoor: Fazantstr. 116

Bijkantoren: Boulevard n. 347

W. Nijhuisst. 224

GJ v. Heekst. 223

Oldenz.str. 191

Lonneker: Scholten Reimerstr.

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken, Hoogste spaarrente.

Sparen bij de

Boerenleenbank

OOTMARSUM

voor vakantie-reizen
en alle verzekeringen

BOERENLEENBANK

OLDENZAAL

■ Rente 4-8 pct.

■ De spaarbank voor iedereen

alle financieringen

VOLKS-GEBRUIKEN

ADVENTSTOCHT „KROEZEBOOM”

FLERINGEN - De 'Kroezeboom' op de Fleringer Es - ontmoetingsplaats van 'roomsen' tijdens de geloofsvervolgingen in de 17de eeuw ¹⁾ - was deze maand wederom het middelpunt van vele katholieken uit Twente. Zij waren de 20ste december bijeengekomen om bij het veldkapelletje ter plaatse, ontworpen in Nederlandsche stijl door wijlen architect Jan Jans, uitdrukking te geven aan hun onwankelbaar geloof in de 'realis presentia': de waarachtige tegenwoordigheid van Christus onder de symbolen van gebroken brood en rode wijn.

De menigte, die op anderhalf duizend personen werd geschat, trok op de bewuste zondag des namiddags te voet van de r.k.-kerk in Fleringen over de hoge es naar de enkele honderden meters verderop gelegen 'kroezeboom', 'n eeuwenoude eik, wiens 'kroezende' oftewel krullende kruin zich beschuttend uitspreidt over de kleine veldkapel aan zijn indrukwekkende voet.

Terwijl de stoet onder het licht van flambouwen zich als 'n langgerekt lint door het schemerige landschap voortbewoog, luidden de klokken van de Fleringer dorpskerk. En bij het weg ebben van 't bronzen stemgeluid klonk uit de richting van de boerenerven rond de Fleringer Es de adventsroep van de midwinterhoorns.

Deken H. J. Mulders uit Hengelo, daartoe aangezocht als de oudste onder zijns gelijken, droeg in de stoet 'het Allerheiligste' mee ofwel - zoals katholieken doorgaans plegen te zeggen: - 'Ons Heer'. ☐

Hoogste rente over Uw spaartegoed

In het kapelletje bij de Kroezeboom sprak kapelaan Rigter van de St. Lambertusparochie te Hengelo over 'de scheiding der geesten'. „Katholieken van Twente, staar u niet blind op de tegenstellingen in de kerk en in de wereld. De vleze Christus is hier. De tijdsafstand van 2000 jaar verkleind zich nu tot een seconde. Ook nu is Hij weer in ons midden.”

Aanvankelijk toonde de geestelijkheid van Albergen — pastoor W. P. A. van Koeverden en kapelaan G. A. Hoitink, die tijdelijk zijn belast met de zielzorg in de parochie Fleringen — zich fel gekant tegen deze Adventstocht.

In een verklaring, voorgelezen tijdens de kerkdiensten te Fleringen op zaterdag en zondag 12 en 13 december, werd gezegd:

- *Zolang er in Fleringen geen nieuwe pastoor is, mogen wij geen ingrijpende veranderingen aanbrengen. Dit zal de opvolger van pastoor Tutert moeten doen.*
- *In Nederland geldt nog steeds het processieverbod; ²⁾.*
- *De tijd voor een Sacramentsprocessie is rond Sacramentsdag. Niet midden in de winter.*

Uit een stencil, aangeplakt achter in de Fleringer kerk en waarin werd ingegaan op een bericht in de 'Twentsche Courant' van 7 dec., kwamen nog andere bezwaren naar voren:

„Men zegt dat met deze Adventstocht een zeer oude traditie wordt hersteld, want *'in de reformatie kon de uitoefening van de rooms katholieke eredienst alleen in het geheim geschieden.'* Wij vragen ons af hoe dit als argument kan worden aangehaald om een dergelijke traditie te herstellen. Leven we soms nu nog in een dergelijke situatie? We hebben immers de vrijheid om in alle rooms katholieke kerken in Nederland de rooms katholieke eredienst

te houden. We vinden deze opmerking een klap in 't gezicht van onze christelijke broeders en zusters uit de reformatie. In deze tijd waarin we samen met de reformatische kerken een weg zoeken om elkaar te vinden in het geloof in Christus, kunnen wij dit herstel van een oude traditie alleen maar zien als een belediging van onze medechristenen. Hiermee is niemand gebaat, zeker niet de oecumene. Daarom staan wij afwijzend tegenover dit initiatief,” aldus de geestelijken van Albergen.

Aangaande de bewering in genoemd krantebericht, dat *'speciaal het geloof in de waarachtige tegenwoordigheid van Christus in de eucharistie ernstig heeft geleden'*, zeggen zij:

„Hierbij willen we graag opmerken dat we dit niet begrijpen. Overal wordt in de kerken van Twente eucharistie gevierd. Wie zou er eucharistie vieren zonder te geloven in de waarachtige tegenwoordigheid van Christus? Wij menen zelfs dat het geloof in de eucharistie duidelijk een meer levend geloof aan het worden is. Door de invoering van de volkstaal is er een beter begrip aan het groeien over het samenzijn rond de Heer in geloof en liefde. Velen ervaren dit als een verdieping van hun geloof en zij laten zich hierdoor meer inspireren tot een waarachtig christelijk leven.”

¹⁾ Voor historische gegevens 'Kroezeboom' zie W. G. A. J. Röring: *'Kerkelijk en Wereldlijk Tw.'* (1909), Dl. I, 313.

²⁾ Blijkens één van de twee wetsontwerpen, die op 30 nov. jongstleden bij de Tweede Kamer zijn ingediend, zal het processieverbod uit de grondwet verdwijnen.

hengelo

BLOEMSIERKUNST
K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

**Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving**

AUTOMOBIELBEDRIJF
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

ERNE

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Dorpsmatenstraat Hengelo

Ijzerwaren, Gereedschappen, Bouwbeslag,
Tuin- en Huish. artik.

A.H. Knoef
OLDENZAALSESTRAAT 51
HENGELO

Hannink

Timmerfabriek NV

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

**Het wonder
van Hengelo**

Willemsplein 37
HENGELO

Magazijn voor

Rijwielen, Onderdelen en Electra

VERSIEËG's veearve

veur hoes en earve

Sloetsweg 382

Hengelo (O.) — Tel. 12207

**Autosputinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT. en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

COOP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28

Broekhuis

de boekhandel

met de grote keuze!

Enschedesestraat 19 - Hengelo

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage

Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541

Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN

PETRI voor de moderne
woninginrichting I
MARKTSTR. 15

Automobiëlbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

MORSINK
SOLASPECIALZAAK
Servieren

Weemenstr. 6, Tel. 17832 Hengelo

't Is ne oetgemaakte zaak:

„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie'j Elbert kieken gaot!”

Da's méer weerd as nen goeien raad

G. Elbert TWEKKELERPLEIN
(Waarbekenweg) Hgl.

Rijwielen - Motoren Bromfietsen

VERLICHTING

v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 Tel. 18556

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 6.00 PER JAAR

H. J. Krakters

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

Een grote keuze SCHILDERIJEN
ETSEN
REPRODUCTIES

kunsthandel Prins

Marktstraat 21 - Tel. 14256 - Hengelo — Wij verzorgen al Uw inlijstwerk

Op 15 december vond op de pastorie te Albergen een gesprek plaats tussen de geestelijken aldaar en de initiatiefnemers van de Adventstocht, na afloop waarvan de volgende verklaring werd opgesteld:

„Naar aanleiding van de gerezen moeilijkheden rond de adventstocht Kroezeboom op zondag a.s., delen ondergetekenden mee, na een uitvoerige bespreking:

- *dat zij betreuren, dat door gebrek aan goede communicatie er misverstand en wantrouwen is ontstaan. Mede als gevolg van het met emeritaat gaan van de pastoor van Fleringen, waarvan de organisatoren niet op de hoogte waren;*
- *dat in een open gesprek zij tot de conclusie zijn gekomen dat de adventstocht (geen processie) naar de Kroezeboom door kan gaan vanuit de kerk van Fleringen;*
- *dat hierover eventueel het volgende jaar met alle betrokken partijen van te voren overleg zal worden gepleegd;*
- *dat in verband met deze adventstocht het kerstconcert in de kerk van Albergen op 3 uur is geplaatst.*

*Deken H. J. Mulders, Hengelo.
Pastoor H. Vredendaal, Tubbergen.
Pastoor W.v.Koeverden, Albergen.
H. M. Haverkate, Hengelo.”*

Gebleken was, dat er wel degelijk overleg had plaats gehad en overeenkomst was bereikt met de (oud-)pastoor en het kerkbestuur van Fleringen. Kapelaan Jansen van Ootmarsum verklaarde:

„Twee maanden geleden is kapelaan Rigter van Hengelo hier gekomen bij de pastoor met de vraag of er niet iets gedaan zou kunnen worden voor de mensen buiten de kerk. Toen is de Kroezeboom ter sprake gekomen. Aanvankelijk lag het in de bedoeling van de kerk van Tubbergen te vertrekken, want die Kroezeboom staat nog steeds in Tubbergen. Later kwam de kerk van Fleringen ter sprake. Ik ben toen naar 't Fleringer kerkbestuur gegaan, want er was al bekend, dat de pastoor op 1 december zou vertrekken. Later hebben we de pastoor wel op de hoogte gebracht van onze plannen. Dat was toen wij vernamen, dat hij nog tot 15 dec. zou blijven. Hij was enthousiast. De pastoor zei: *'Je kunt de kerk krijgen, je kunt doen wat je wilt, ik sta er volledig achter.'*

Er is helemaal geen sprake geweest van 'n tochtje van dit of van dat. We hebben zelfs nog gesproken over een tocht samen met de protestanten, maar we overwogen, dat daaraan wel bijzonder veel over-

leg en moeilijkheden zouden vastzitten. De pastoor van Albergen heeft met deze zaak overigens even weinig te maken als die van Denekamp, want het gaat om heel Twente. Hij kan de kerk te Fleringen niet eens sluiten. Het kerkbestuur aldaar heeft het namelijk goed gevonden. Die tocht is gewoon opgezet om iets te doen in de adventstijd naar kerstmis toe. De mensen hebben op het ogenblik behoefte aan iets dergelijks. Het is helemaal niet zo, dat wij een of andere richting vertegenwoordigen, maar wij willen wel het oude geloof eens naar voren halen,” aldus kapelaan Jansen.

Zo dan vond de Adventstocht vanuit de kerk te Fleringen toch doorgang en schijnt de basis gelegd voor een nieuw volksgebruik in Twente.

KULTUURBELEID

RAPPORT LEUVENUM-GROEP [ENSCHEDE]

ENSCHEDI — Een gemeentelijke werkgroep, die in januari 1970 in een hotel te Leuvenum (Veluwe) enkele dagen confereerde over het Enschedese cultuurbeleid, heeft na tien maanden een deel van het uitgebrachte rapport voor publikatie vrij gegeven.

De werkgroep is op grond van tal van overwegingen, welke uitvoerig in het rapport staan vermeld, tot de volgende algemene conclusies gekomen. Het cultuurbeleid moet gericht zijn op:

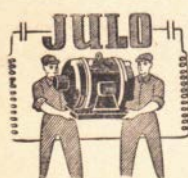
- a meer samenhang en bewuste doelstelling dan in het thans verbrokkelde beleid het geval is;
- b een grote mate van wendbaarheid om niet steeds achter te raken op de snelheid van verandering die aan onze tijd eigen is;
- c een ruimere marge van experimenteermogelijkheid;
- d op behoud van een kwaliteitsverbetering in de presentatie van waardevolle elementen uit vorige kultuurperioden;
- e verruiming van de professionele steun aan en van de ruimtelijke en materiële middelen voor de actieve deelneming van zoveel mogelijk mensen aan kulturele activiteiten (zowel actief als passief);
- f een flexibele en tegelijk daadkrachtige organisatorische structuur voor overleg, advies en samenwerking tussen particulier initiatief en gemeentelijke overheid en diensten.

De werkgroep betoogt, dat zij heeft gestreefd naar realiseerbare voorstellen. Zij stelde vast dat de gemeente Enschede zich op kultureel gebied in een moeilijke en onduidelijke situatie bevindt, net als de meeste andere gemeenten in ons land trouwens.

enschede

A.v.d. Leest Radio Enschede Televisie

Radio onderdelen • Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!

Pyrmonstraat 15 · 19
ENSCHDE

Jan Olthuis

v.h. Gauma
UW HERENKAPPER
Ook voor toiletartikelen
NOORDERHAGEN 15 (t.o. Astha theater)

Fijnhout- en Triplexhandel Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

ADVERTEREN IS ETALEREN

Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Ollemolensingel 37 Tel. 16118

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

Voor
lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf

**NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff**

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN
Leverancier voor alle ziekenfondsen

ADVERTEREN IS ETALEREN

Verschenen:

»Huttenkloas«

leven en sterven
van de Twentse struikrover
Klaas Annink; [18e eeuw].
(prijs f 9.75)

UITGEVERIJ WITKAM
de Klomp 22 — Enschede

Voor 't Hoen
bekers en
medailles bij ons slaagt u zeker
Kuipersdijk 23 - Enschede

Wat vunne fietse iejleu ook oet oonze
zaak begeert
Elke fietse wodt deur oons
gegarandeerd

Offrein

Oldenzaalsestraat 33
Telefoon 12602

**Stamboekhandel NV
ADOLFS & PENNINK**
studieboeken
pocketbooks - romans

**Machinefabriek
ARENS & Zn**

tandwielen
Perikweg 52

Diverse plaatsen

Wee rekken kan geet naor
zölfbediening
PARAAT

Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kōj lekker etten en dreerken

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402—201

**Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen**

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

TRACTOREN SCHOLTEN

Deurningen - Tel. 228

**Maak geen abuis..
voor kwaliteit:**

HET ZUIVELHUIS

Markt 3 - 05419/537 - Ootmarsum

Alle boeken over Twente
(ook streektaal-literatuur)

**Boekhandel t. Voorde
Delden**

fa. E. J. Lantink

LANGESTRAAT 21 - 23, DELDEN
RADIO - TELEVISIE - ELECTRO
TECH. INSTALLATIE - BUREAU
WASMACHINES - VERLICHTING

TAILOR MARKER

het nieuwe doorslagapparaat dat 't doorslaan
van patronen aanzienlijk vergemakkelijkt!!

OMKEERAPPARAAT

voor ceintuur- en knoopplusjes, schouderband-
jes, biezen, koordjes, enz. levert U de firma

J. Wagelaar & Zoon

van Loenshof 56-58 Tel. 15684 Enschede

KRONIEK VAN DORP EN STAD

ENSCHDEDE — Een samenleving, die krachtig streeft naar economische vooruitgang, hecht uiteraard grote waarde aan produktieverhoging en arbeidsprestatie. Daarin schuilt het gevaar, dat de oude, invalide of zieke mens, die in het arbeidsproces niet mee komt, als onnuttig of minderwaardig wordt beschouwd. Was eens de bejaarde, op grond van zijn levenservaring, de vraagbaak voor familie en kennissenkring, door uitgebreide scholing en intensieve kommunikatie redt de moderne produktieve en creatieve mens zichzelf. Het naoorlogse probleem van de vereenzaming treft dan ook de oude mens het meest.

BEJAARDENZORG VROEGER

De bejaardenzorg in Twente was vanouds geregeld via het systeem van de zogenaamde *'lifftucht'*, hetgeen in eerste instantie *'vruchtgebruik'* betekent, maar ook de huisvesting en verzorging van de ouden van dagen moet hebben omvat. *'Lijf'* of *'lijf'* duidt in dit geval niet op *'lichaam'* maar heeft hier de oude betekenis *'leven'*, die we nog kennen in uitdrukkingen als *'het lijf wagen'* of *'lijf om lijf vechten'*. Het tweede deel, *'tucht'* of *'tocht'* hangt samen met het werkwoord *'tuchtigen'*, tegenwoordig alleen nog gebezigd in de betekenis *'bestrafen'*, maar dat vroeger ook betekende: *'iemand 't vruchtgebruik verlenen'*. Zo kan men dan in oude geschriften lezen, dat iemand wordt getuchtigd met een erve of met een stuk grond.

De woning van iemand, die lijftocht genoot, werd *'lifftuchtthus'* genoemd, waarmee in sommige gevallen aparte bejaarden-huisjes schijnen bedoeld te zijn. Zo lezen we bijvoorbeeld in het 'Schattingsregister van Twente' uit 1475, dat er in de marke Fleringen een erf lag, genaamd Lentfording, maar niet ver er vandaan stond *'Maethues, is ein lifftucht uth Lentfording'*. In de marke Grote Buren (d.i. Enschede) wordt datzelfde jaar 'Het Elshoff' eveneens een lifftucht genoemd, hier echter zonder nadere omschrijving.

Wel in de meeste gevallen zullen de oudjes op het platteland zich niet de luxe hebben kunnen permitteren van een tweede huis. Sommigen van hen sleten hun oude dag in de zogenaamde 'enskamer', een uitgebouwde kamer aan de voorzijde van het boerenhuis, ook wel *'boavenkamer'* genoemd, terwijl ongetwijfeld de meeste bejaarden volledig inwoonden bij de jonge echtelieden. De rechten van de inwonende oudjes stonden dikwijls beschreven in de zogenaamde *'maaksmalbrief'*, die werd opgesteld bij huwelijk van de erfopvolger. Soms werd vermeld het recht om vrij de melkkamer te

mogen bezoeken... [Zie verder ook TP sept. '69: „Maaksmalbrief uit 1825".]

Het is niet verwonderlijk, dat juist in de verstedelijkte woonkernen, waar de ruimtelijke mogelijkheden beperkt waren en de sociale omstandigheden anders lagen dan op 't platteland, de eerste centra voor huisvesting en verzorging van bejaarden zijn ontstaan.

In 1828 werd aan de zgn. Korte Steeg (Deurningestraat), aan de stadskant van het Boerenkerkhof, door zekeren H. Rierink *'de Apostelenhof'* gesticht, een kompleks van twaalf woningen, waarvan tien stuks bestemd voor de huisvesting en verzorging van een aantal r.k. behoeftige ingezetenen, terwijl de twee woningen aan de straatzijde werden verhuurd ter bestrijding van onderhoudskosten en andere lasten.

Na de stadsbrand van 1862 werd het kompleks op dezelfde plaats herbouwd. In 1923 volgde verkoop aan de firma Van Heek & Co, waarna de 12 woningen, inclusief de oude poort, in 1925 werden opgericht aan de Dennenweg. Het r.k. Armbestuur voerde de administratie totdat *'de Apostelenhof'* najaar 1970 werd gesloopt.

Ruim een eeuw geleden, in 1866 (kort na de grote stadsbrand van Enschede) werd aan de Molensteeg een *'Oude Mannen- en Vrouwenhuis'* opgericht, een gemeentelijke instelling, thans in beheer bij Het Leger des Heils als maatschappelijk centrum voor thuisloze jongeren en bejaarden; [50 bedden].

DE JOODSE TEHUIZEN

Het was de zwaar beproefde Joodse gemeenschap in Enschede, die zich onmiddellijk na het drama '40-'45 zag gesteld voor een nijpend bejaardenprobleem. Voor de oorlog telde Enschede 1300 Joden. Zevenhonderd van hen keerden niet terug uit Duitse gevangenschap. Het merendeel stierf in de gaskamers van de Hitler-trawanten. De 600 Joden, die de slachting hadden overleefd, werden gekonfronteerd met uiteengerukte gezinsverbanden en met slachtoffers, die waren gebroken naar lichaam of geest.

Ter voorziening in de direkte noden verkreeg de echtgenote van de toenmalige voorganger der Joodse gemeente Enschede, mevr. Reina de Vries-Spier, dadelijk na de oorlog van het stadsbestuur de beschikking over een aantal huizen die door de bezetters waren verlaten en hadden toebehoord aan Joodse families:

1) Eén van de twee dienstwoningen naast de Synagoge, waar mevr. R. Serphos-v. Leer zich gedurende meer dan twintig jaar — ... *'totdat zij zelf niet meer kon'*... — belangeloos heeft ingezet voor de verzorgingsbehoeften van een tiental Joodse bejaarden.

21 Een tweede tehuis bevond zich aan de Gertfert-singel 210, later weer in gebruik genomen door de eigenaar, de heer L. de Jong.

31 Aan de Haaksbergerstraat tenslotte — in de woning van de heer M. v. Gelder — werd een derde tehuis ingericht, alwaar zorg werd gedragen voor een tiental bejaarde Joden. Laatstgenoemd huis moest na enkele jaren wijken voor uitbreiding van de textielfabriek 'De Nijverheid'. Daarvoor in de plaats schonk de fabrikant twee huizen aan de Jan van Galenstraat.

In 1964 vermaakte de weduwe van de heer Sieg Menko haar huis Tromplaan 52 aan de stichting Joodse Tehuizen in Enschede. Er werd een vleugel aangebouwd en sedert '64 zijn hier alle Joodse bejaarden uit de diverse tehuizen — ten getale van 21 personen — onder één dak samengebracht.

OVERIGE BEJAARDENCENTRA

In 1958 werd aan de Dr. Coppesstraat te Enschede het '*Dr. Ariëns Tehuis*' geopend, thans bestaande uit een verzorgingstehuis met 97 bedden en een verpleegtehuis met 70 bedden, terwijl de stichting tevens 46 bejaarden-woninkjes beheert.

Twee gedenkstenen alsmede de boog van Bentheimer zandsteen, behorende tot de poort van de voormalige '*Apostelenhof*', worden op 't Ariëns-centrum bewaard als tastbare herinneringen aan de bejaardenzorg in oud-Enschede.

Eveneens in 1958 werd een '*Hervormd Rusthuis*' aan de Espoortstraat in gebruik genomen met 235 bedden. Sedert 1966 heeft men bovendien een dependance aan de Gronausestraat ['*Esmarke-flat*' of '*DAF-flat*' genaamd], tellende 156 bedden. Dit jaar vervolgens werd gestart met de uitvoering van een plan, omvattend 150 bejaardenwoningen.

Eén van de modernste tehuizen op dit gebied in ons land — het '*Algemeen Bejaardencentrum*' aan de Burg. van Veenlaan te Enschede [zie foto] — werd in 1969 officieel in gebruik gesteld. Dit centrum omvat een verzorgingstehuis met 200 bedden en een verpleegtehuis met 146 bedden.

Dit jaar werd aan de Marthalaan te Enschede het 110 bedden tellende gereformeerde bejaarden- en verzorgingshuis '*Martha-oord*' geopend, ontstaan in 1958 door overname van een particulier rusthuis in Lonneker, genaamd EETRO.

Het aantal bejaardencentra in de gemeente Enschede zal nog worden uitgebreid met een verzorgingshuis van de woningbouwvereniging '*Eigen Haard*' op de Wesselerbrink, welk gebouw nagevoelbaar voltooid is en plaats biedt aan 200 bedden.

Vervolgens met het bejaardencentrum '*Humanitas*' [316 bedden], eveneens te bouwen op de Wesselerbrink. En tenslotte met het '*Dr. Ariëns-huis*' te Lonneker, omvattend een in aanbouw zijnd verzorgingshuis [150 bedden] alsmede 76 bungalows, waarvan thans 42 bewoond.

TEHUIZEN ALLEEN BESLIST ONVOLDOENDE

Een kleine optelling laat zien dat Enschede weldra beschikt over rond anderhalf duizend verzorgings- en verpleegbedden voor bejaarden, en dat betekent accommodatie voor meer dan tien procent van de betreffende bevolkingscategorie in deze gemeente. In Nederland geldt de vuistregel dat er voor 8 tot 10 pct. van de bejaarden verzorging in tehuizen mogelijk moet zijn. In het buitenland, waar de bejaarden sedert tientallen jaren percentueel een aanmerkelijk grotere groep vormen (in België, Duitsland en Engeland 15 pct. van de bevolking, welk peil ons land zelfs in het jaar 2000 nog niet zal hebben bereikt), zien wij dat slechts 4 à 5 pct. van de bejaarden in tehuizen wordt verzorgd. Dit percentage stemt overeen met de uitkomst van diverse onderzoeken naar de verzorgingsbehoeften van de bejaarden. Eerst wanneer men naast de verzorging behoevende bejaarden óók de verzorging wensende bejaarden meetelt, komt men tot een grootte van 8 à 10 pct. Dat betekent, dat vele bejaarden in onze samenleving zich verstoken voelen van de normale aandacht en steun, die behoorde gegeven te worden door ieder van ons. Bevreesd, te zullen verkommeren in een steeds groter isolement, zoekt de ouder wordende mens zijn heil voortdurend en dikwijls onnodig in het bejaardentehuis.

HERSTRUCTURERING BEJAARDENZORG

Eind 1969 heeft de '*Commissie Bejaardenwerk*' van de '*Stichting Centraal Overlegorgaan Welzijnsbevordering*' aan alle organisaties op het gebied van het bejaardenwerk een rapport voorgelegd waarin wordt gekonkludeerd, dat Enschede behoefte heeft aan:

- een Raad voor het Bejaardenwerk
- een Centrale Meldingspost
- een Centraal Opnamebeleid
- een Sociaal Geriatrische Dienst.

In bedoeld rapport, getiteld '*Herstructurering Bejaardenzorg Enschede*', komt steeds de gedachte naar voren, dat opname van bejaarden in tehuizen slechts gerechtvaardigd is wanneer in hun verzorgings- of verplegingsbehoefte niet langer in de wijk kan worden voorzien. Dit oordeel berust niet primair op de financiële consequenties, verbonden aan de zogenaamde intra-murale bejaar-

denzorg (d.i. verzorging binnen de muren van een bejaardencentrum), maar op de overtuiging, dat het in 't belang van de gezondheid en het welzijn van de bejaarde is wanneer alle mogelijkheden tot behoud van zijn zelfstandigheid worden benut.

Dit betekent, dat het open bejaardenwerk in de naaste toekomst zich verder zal moeten ontwikkelen en dat er meerenmeer helpsters zullen moeten worden opgeleid om te worden ingezet tegen het moderne spook van de vereenzaming.

GOED GEOUTILLEERD GEZONDHEIDSCENTRUM

Ook op andere terreinen betreffende de verzorging en verpleging van de minder valide of zieke mens staat Enschede niet stil. Wij denken aan de tot stand koming van het *'Geert de Leeuwhuis'* voor lichamelijk gehandicapten, welk onderkomen in 1966 kon worden geopend dank zij het initiatief en de grote inzet van mevr. I. Scholten-Blijdenstein.

Aan de Gronausestraat nabij Dolphia werd deze maand een complex geopend (het Paviljoen A) van het nieuwe verpleeghuis *'Bruggerbosch'*, dat na voltooiing in 1971 omtrent 150 bedden zal tellen en bestemd is voor demente bejaarden.

In voorbereiding is de oprichting van een zwakzinnigeninrichting *'Philadelphia'* op het landgoed 't Bouwhuis aan de Oldenzaalsestraat, met de bouw waarvan op z'n vroegst eind '71 zal worden gestart. Verder werd het r.k. ziekenhuis *'De Stadsmaten'* in de afgelopen drie jaar wederom belangrijk uitgebreid en gemoderniseerd, terwijl het ziekenhuis *'Ziekenzorg'* dit jaar is begonnen met voorbereidingen voor de bouw van een geheel nieuw ziekenhuis in de nabijheid van de Technische Hogeschool Twente; (Ledeboerpark).

Samenvattend moeten we vaststellen, dat Enschede na de 2de wereldoorlog opklom tot een groot en goed geoutilleerd gezondheidscentrum.

'Algemeen Bejaardencentrum' [Enschede]

KUNST

REUNIE „DE NIEUWE GROEP"

ENSCHEDA — 25 Jaar geleden, op de 12e december van het bevrijdingsjaar 1945, kwamen enkele beeldende kunstenaars uit Twente bijeen in het atelier van Folkert Haanstra Sr. te Goor en besloten 'ngroepering te vormen onder de naam *'De Nieuwe Groep'*. Daarmee werd — na 5 jaar onderdrukking en onderduiking — weer een nieuw begin gemaakt met het kunstleven in Twente.

In het Rijksmuseum 'Twenthe' te Enschede is deze maand een tentoonstelling gewijd aan werken van deze Twentse voortrekkers, die — ofschoon *'De Nieuwe Groep'* eigenlijk niet meer bestaat — na een kwart eeuw opnieuw zijn bijeengekomen om getuigenis af te leggen van hun enthousiasme en artistieke. De namen van deze gangmakers zijn:

Wim ten Broek (* 1905)	Hubert v. Hille (* 1903)
Jan Broeze (* 1896)	Riemko Holtrop (* 1914)
Jan Brugge (* 1918)	Bas Kleingeld (* 1910)
F. Haanstra (1884-1966)	Henk Lamm (1908-'57)
F. Haanstra jr. (* 1920)	Jan Schoenaker (* 1923)

Hun eerste expositie werd gehouden tien dagen na de oprichting van *'De Nieuwe Groep'*, op 22 dec. '45. Vijf jaar later volgde een lustrum-expositie en nu, december 1970 t/m 17 januari d.a.v., zijn de jongeren van toen op initiatief van Riemko Holtrop voor de derde maal in het openbaar bijeen. Elke exposant heeft naast 'oude' ook 'nieuwe' schilderijen gehangen, aan de hand waarvan men ondermeer kan vaststellen, dat de betrokken kunstenaars in de afgelopen jaren artistiek niet hebben stil gestaan.

Weliswaar niet meer richtinggevend voor de nieuwlichters in Twente, vormt het artistieke werk van *'De Nieuwe Groep'* niettemin een onuitwisbare bladzijde in de historie van het kunstleven in deze streek. Hoogtepunten uit een kwart eeuw regionale schilderskunst werden vastgelegd in een fraaie en rijk geïllustreerde catalogus, ontworpen door John Polder; [uit het oogpunt van gewestelijke documentatie een waardevolle publicatie].

Ook zonder triomfen te vieren in binnen- en buitenland, moge het de leden van *'De Nieuwe Groep'* tot grote voldoening strekken, in eigen woon- en werkgebied tot vrije ontplooiing en afronding te zijn gekomen van hun kunstenaarspersoonlijkheid. Door het volbrengen van deze opgave hebben zij 't levensklimaat in Twente onmiskenbaar verrijkt.

GEMEENTE

GEWESTRAAD ALMELO GEINSTALLEERD

ALMELO — Op 18 nov. heeft de Commissaris van de Koningin in Overijssel, jhr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden, tijdens een feestelijke bijeenkomst in de sporthal, de *Gewestraad Almelo* geïnstalleerd.

De Commissaris zag de totstandkoming van de *Gewestraad Almelo* — de eerste in de provincie — als een begin van Twentse samenwerking: „*Voor dat grote geheel, het gewest Twente, moet U méér een wegbereider zijn dan een hindernis.*”

In de gewestraad werken de gemeenten *Almelo, Den Ham, Hellendoorn, Rijssen, Tubbergen, Vriezenveen en Wierden* samen op het gebied van volksgezondheid, ruimtelijke ordening, werkgelegenheid en infrastructuur. Tot haar eerste taken behoort de coördinatie van hulpverlening (ambulancevervoer, hulp bij ongevallen, brandbestrijding).

Burgemeester mr. F. J. H. Schneiders van Almelo gaf tijdens de installatie van de gewestraad te kennen, dat het Gewest zich wil openstellen voor samenwerking in wijder verband. Daartoe zal echter eerst een belangrijk vraagpunt moeten worden opgelost en wel: „*Hoe komen wij in Twente aan een*

samenwerkingsvorm van Stedenband, Twenteraad, TOG en Gewest Almelo, waarin enerzijds het doen op voortvarende en gerichte wijze kan plaats vinden en anderzijds de inspraak en verantwoordingsplicht een duidelijke plaats krijgen, zodat van een waarlijk Twents klankbord gesproken kan worden?”

GEWESTELIJKE BESTUURSVORMING

De algehele ordening van de samenwerking in Twente ontbreekt. Er is nog geen eenheid van visie bereikt. Wel is de meningsvorming goed op gang gekomen. Diverse geluiden over bestuurlijke samenwerking hebben wij hieronder beknopt samen-gevat.

○ Terwijl Raad en College van B & W van **WEERSELO** op 8 sept. jl. bij de benoeming van een vertegenwoordiger in de 'Twenteraad' nadrukkelijk stipuleerden, dat dit intergemeentelijk overlegorgaan dient te worden gezien als een politiek college, bleken de meeste raadsleden van **GOOR** op een soortgelijke bijeenkomst 22 okt. jl. van mening te zijn, dat een afvaardiging van Goor weinig of geen zin heeft, omdat de vertegenwoordigers „*door politieke belangen in de hoek gedreven worden*” en er aan „*politieke blokvorming*” wordt gedaan. De Goorse raadsleden voelen meer voor 'n Twenteraad die direkt door Twentenaren is gekozen.

GEWEST BESTUURLIJK TOT EENHEID MAKEN

achtergrond — informatie

Twee jaar geleden adviseerde de nationale Raad van Advies voor de *Ruimtelijke Ordening* aan de regering, om op niet al te lange termijn een schets voor een regionale indeling van ons land te ontwerpen.

Zo'n schets — op te stellen in overleg met provincies en gemeenten — zou een aanwijzing moeten zijn voor de bestuurlijke indeling en tevens tot grondslag moeten dienen voor de vorming van gemeenten op gewestelijke schaal. In bedoeld advies, dat op 26 februari 1969 door de ministers van *Binnenlandse Zaken* en van *Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening* werd overlegd aan de Staten Generaal, wijst de Raad op de behoefte aan een herziening van de bestuurlijke organisatie in ons land, met name van het lokale bestuur.

In verschillende landen, aldus genoemde adviesraad, heeft de ruimtelijke ontwikkeling geleid tot een systematische vergroting van de lokale bestuurseenheden. Ook in vele delen van ons land leidt de ontwikkeling in de samenleving tot de behoefte aan een krachtig lokaal bestuur op gewestelijke schaal.

De stadsgewesten en streekgewesten, die zich in de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkeling steeds meer als een eenheid aftekenen, hebben een gecoördineerd ontwikkelingsgebied nodig, dat het gehele gebied als een eenheid kan beschouwen en verbodskring kan voorkomen. Dit kan slechts worden bereikt, wanneer deze gebieden ook in bestuurlijk opzicht tot een eenheid worden.

Zulk een bestuurlijke eenheid, zo vervolgt de raad, geeft de inwoners van de kleinere kernen de gelegenheid om mee te beslissen over de verdere groei en vormgeving van de centrale kern, waarop zij zijn georiënteerd. Bovendien

worden op deze wijze de centrale kern en de daarop georiënteerde woon- en werkgebieden en de nodige uitbreidings- en recreatiegebieden in één hand gebracht.

Er zijn volgens de raad twee manieren om de stadsgewesten ook in bestuurlijk opzicht tot een eenheid te maken. Te weten: de vorming van grote gemeenten op gewestelijke schaal en de invoering van een nieuwe bestuursvorm, het gewest. Ook andere vormen zijn mogelijk (b.v. gemeenschappelijke regelingen), maar zij voldoen slechts als overgangsmaatregelen.

De gewesten worden door de raad niet gezien als een nieuw toezichthoudend orgaan ten opzichte van de gemeenten, maar als een complementair oftewel aanvullend bestuursorgaan, dat tezamen met de gemeenten de lokale bestuurslaag vormt. Daarvoor is een duidelijke taakverdeling nodig.

[Het ontstaan van een gewest houdt niet in, dat daarmee iedere gemeentelijke herindeling binnen het gewest verbodig zou worden. Ook de gemeenten binnen een gewest moeten een omvang hebben die hen in staat stelt hun eigen taken goed te vervullen en binnen het gewestelijk verband evenwichtige partners te zijn.]

Wanneer gemeenten zijn samengebracht tot een grote gemeente op gewestelijke schaal, dan kan de verhouding tussen bestuurder en bestuurde ermee gediend zijn, aldus de adviesraad, dat men tot binnen-gemeentelijke decentralisatie komt door de vorming van territoriale bestuurscommissies (dorpsraden, wijkraden) ten behoeve van de afzonderlijke woonkernen binnen de gemeente.

De ervaring met dergelijke raden is nog niet erg gunstig geweest. Zij zullen slechts levensvatbaar zijn, als zij beschikken over eigen financiën en eigen bevoegdheden.

Daarnaast kunnen functionele adviescommissies en uitvoeringsorganen grote waarde hebben voor het spreiden van bestuursverantwoordelijkheid. Tot zover de nationale adviesraad voor de ruimtelijke ordening.

○ Ook de gemeenteraad van **HENGELO**, in vergadering bijeen op 28 okt. jl., sprak zich unaniem uit voor een gekozen Twenteraad.

○ Burgemeester J.A.M. Reijnen van **OLDENZAAL** zei op 3 nov., kort nadat hij als lid van de Nederlandse delegatie de *gemeentenconferentie van de Raad van Europa* in Straatsburg had bijgewoond: „Ik kom hoe langer hoe meer tot de overtuiging, dat we naar heel andere regiovorming toe moeten dan waar we nu vaak over praten. Ik vraag me af: Moeten we niet toe naar een eenvormigheid in de regio's in de Europese landen? Het is te gek dat we in Nederland praten over regio's met 40.000 inwoners, terwijl ze het in Frankrijk en Italië hebben over regio's van een miljoen of meer inwoners.”

De vorming van gewesten hoeft, wat de heer Reijnen betreft, niet binnen de landsgrenzen te gebeuren. In zijn gedachtengang krijgt de Euregio een grote plaats. Contacten van Oldenzaal met Duitse grensgemeenten wijzen op de richting, waarin het gemeentebestuur van Oldenzaal denkt.

○ Tijdens de installatie van de Gewestraad Almelo op 18 nov. stelde het raadslid F. Krommendijk uit **NIJVERDAL**, dat de betrokken gemeenten de handen wel ineen móesten slaan om te ontsnappen aan een bestaande latente dreiging, onderontwikkeld te raken.

○ In de vergadering van de gem.raad **HENGELO** op 18 nov. jl. sprak het lid J. Jonkhart (PAK) de verdenking uit, dat partners van de *Belangen-gemeenschap Twente-Oost Gelderland (TOG)* een onderzoek naar de meest wenselijke bestuursvorm voor dit gewest trainen oftewel op de lange baan schuiven om tijd te winnen en daarmee meer mogelijkheden, om zich vóór eventuele totstandkoming van een nieuwe bestuursvorm sterk te maken.

○ Burgemeester C.P.M. Bevers van **BORNE**, wiens gemeente zich duidelijk heeft uitgesproken voor een rechtstreeks gekozen gewestraad, heeft in de vergadering van de TOG op 19 nov. jl. het idee op tafel gelegd, om de secretariaten van de Twentse samenwerkingsverbanden ('Stedenband', 'Twente-raad', 'TOG' en 'Gewest Almelo') te bundelen in 'een Oost-Nederlandhuis of een Twentehuis', waardoor de onderlinge communicatie zou kunnen worden bevorderd en dubbelures kunnen worden voorkomen.

Op dezelfde vergadering hoorden de bestuursfunctionarissen uit Oost-Nederland uit de mond van staatssecretaris mr. C. van Veen van Binnenlandse Zaken, dat

— de staatssecretaris op 14 dec. '70 een gesprek zal hebben met alle provinciale besturen over

een bestuurs-structuurschets;

- daarin reeds inbreng van gemeenten en intergemeentelijke organen kan geschieden;
- op 1 jan. 1972 de regering zover hoopt te zijn
- dat zij een eerste inzicht heeft in de landelijke gewestenkaart;
- dat die kaart op de duur 30 gewesten zal omvatten;
- dat gewestraden rechtstreeks gekozen zouden moeten worden;
- dat de provinciale besturen zeker niet overbodig zullen worden.

○ Tijdens de behandeling van de gemeentebegroting op 23 nov. waarschuwde burgemeester Vleer van **ENSCHDEDE** voor een schijn-krachtenbundeling. Men moet slechts eenheden bijeenbrengen, die ook werkelijk als eenheid kunnen opereren en de ontwikkeling van een bepaald gebied kunnen dragen. Men zal in Twente veel verder moeten kijken dan de eigen grenzen en ook de Achterhoek en een deel van Duitsland daarin moeten betrekken. De TOG zag mr. Vleer als een goede aanzet voor zo'n groot en sterk Euregio-gewest.

○ Burgemeester mr. J. H. J. Eenhuis van **HAAKS-BERGEN** zei aan het begin van de raadsvergadering op 24 nov., dat op dit moment de Twentse samenwerking niets betekent en geen inhoud heeft. Zijn indruk was dat van meet af aan niet-stedenbandgemeenten in het gewest onvoldoende in het overleg zijn betrokken. Een degradatie van in ontwikkeling zijnde gemeenten (zoals Haaksbergen) tot secundaire kernen, later verpakt in de benaming complementaire centra, was volgens hem nu eenmaal geen uitnodiging om als gelijkwaardige partners aan een gemeenschappelijk ideaal te gaan werken. 'Willen wij er iets van terecht brengen dan zal het geen „dropping” van bovenaf moeten zijn, doch een opbouw van onderaf. Daarin past het samenwerkingsverband zoals dat is ontstaan tussen de gemeenten Almelo en Wierden. Zo zou ook een samenwerking tussen bijvoorbeeld de gemeenten Enschede, Losser en Haaksbergen kunnen worden nagestreefd. Op deze wijze kunnen een aantal kringen of districten worden opgebouwd, die in de toekomst de regio Twente vormen, zo mogelijk als onderdeel van het gebied Twente-Oost Gelderland,' aldus de suggestie van de burgemeester.

○ Na met algemene stemmen te zijn herkozen tot voorzitter van de Twenteraad, zei burgemeester C. P. M. Bevers van **BORNE** op 1 dec. jl. tot de verzamelde bestuurs- en commissieleden in het stadhuis van Hengelo, dat het voornaamste doel van de Twenteraad is: 'de bewustmaking van de noodzaak tot samenwerking'. De grondslag dient gelegd te worden voor een groot Twentehuis. ☐

oldenzaal

Wij zijn ruim gesorteerd in:

Grammofoonplaten

Zowel modern als klassiek.

fa. H. J. v. d. Maagdenberg
Bisschopstr. 46 - Telef. 2266

ADVERTEREN IS ETALEREN

GESCHENKBON

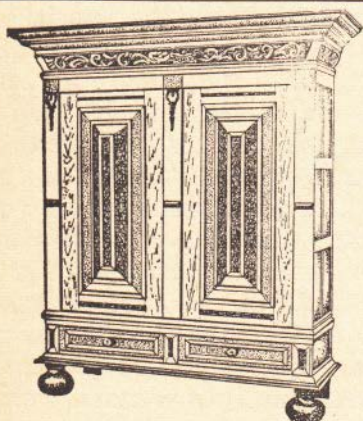

G. morselt a.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.

Blij met een geschenkbond

G. Morselt

Door de eeuwen heen een meubelstuk, dat sfeer geeft in elk interieur. Permanente expositie in onze toonzalen van vele modellen Gelderse kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten

Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn

Moderne touringcars

Uitgebreid reizenprogramma

In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel en het Duitse grensgebied

VLUTTERS'

handelsonderneming
Oldenzaal

G. Poorthuis

Uw adres voor al Uw schoenen; (dames, heren en kinder.). Vakkundige Rep.
Steenstraat 13 - Tel. 3005 - Oldenzaal

TELGENKAMP's

ZAADHANDEL - Molenstr. 6

Het adres voor tuin-, bloem- en landbouwzaden, bestr.midd.

„Doe 't zelf”
met onze Gereedschappen
en U bent veel voordeliger uit!

fa. Groensmit

de grootstesortering, de laagste prijzen
Boterstr. 1, Tel. 2484, Oldenzaal

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 6.00 PER JAAR

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349

OLDENZAAL

voor keukens

Oldenzaalse Bouwmaterialen-
handel N.V.

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuut Uw auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

TELGENKAMP

OLDENZAAL

VOOR *mode* SCHOENEN

ERRES	PHILIPS
TELEVISIE	

Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

de zaak met meer

dan 150 toonkamers

Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Uurwerken.

TH. BUDDE

JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM

Marktstr. 10 - Tel. 05419/261

COOP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

RAIFFEISENBANK

'Kedingen'

te

Goor en Diepenheim
voor al uw bankzaken

Voor zo'n Twentehuis zijn — naar zijn mening— vereist:

- een administratief secretariaats-bolwerk, waarin de belangrijke kennis van de samenwerkings-secretariaten bijeen gebracht en gebundeld kan worden en van waaruit ook de voorlichting en de begeleiding van de samenwerkende organen zou kunnen worden verzorgd;
- een wetenschappelijk bureau, waarin de Twentse sociografen werken maar waar ook de economen, verkeersdeskundigen en specialisten op het terrein van de ruimtelijke ordening (eventueel samen met de THT) hun inbreng hebben;
- een gecoördineerde voorlichting van Twenteraad, Stedenband inclusief Recreatieschap, gewest Almelo en misschien ook het waterschap om „datgene wat we samen bestuurlijk tonen ook sámen naar buiten te kunnen brengen”.

○ Het college van B & W der gemeente **MARKELO** is geen voorstander van gewestvorming. In de aanbiedingsbrief van de gemeentelijke begroting voor 1971 schrijft het college: „*Wij vragen ons af of een gewest niet net de druppel is die de emmer doet overlopen. Dreigen wij zo langzamerhand niet te verstikken in allerlei lichamen met publiekrechtelijke bevoegdheden? Wordt daardoor niet de duidelijkheid in het openbaar bestuur met voeten getreden en de afstand tussen bestuur en bestuurden vergroot?*” Het college citeert daarna een uitspraak van Rousseau die eenzelfde mening over de bestuursorganisatie van een land was toegedaan. B & W zijn daarnaast van mening dat de vorming van gewesten vooruit zou lopen op de uitkomsten en conclusies van het bestuursonderzoek, waartoe de Twenteraad heeft besloten.

○ Tijdens zijn algemene beschouwing over de gemeentebegroting 1971 op 2 dec. jl. deed de heer J. G. H. Hesselink (KVP) te **OOTMARSUM** een beroep op organen als de Twenteraad, de Stedenband en de TOG, niet te ver van de bestuurders af te gaan staan om een gezonde samenwerking in de toekomst te verzekeren.

○ Zolang het bestuurskundig onderzoek in Twente gaande is, zou het volgens de burgemeester van **ALMELO**, mr. F.J.H. Schneiders, zeer te betreuren zijn als de ene dan wel de andere Twentse samenwerkingsvorm als 'kampioen' wordt gekwalificeerd. „*Dit vertroebelt niet alleen de verhoudingen tussen organisaties maar ook tussen bestuurders,*” aldus de burgemeester in de begrotingsverg. van 7 dec.

○ „*Er is geen sprake van de vorming van een gewest Enschede*”. Aldus burgemeester W.L.G. Schelberg van **WEERSELO** in antwoord op een door het raadslid J. Bossink gestelde vraag tijdens de op 8 december gehouden begrotingsvergadering. „*Wij moeten niet in paniek raken nu er een gewest Almelo is en alle steun blijven geven aan de Twenteraad, die ondanks zijn jeugdige leeftijd van 1,5 jaar reeds veel in eigen gelederen tot stand heeft gebracht,*” zo betoogde de raadsvoorzitter, die voorts meedeelde afwijzend te staan tegenover de eventuele vorming van een gewest Hengelo.

MONUMENTEN

NEDERSAKSISCH ETAGE-HUIS

OOTMARSUM - Het 'Stedeke van Odemarus' biedt bij herhaling 'n boeiende terugblik in het verleden van Twente. Vorig jaar waren het de restauratiewerkzaamheden aan de r.k. kerk, die de gelegenheid boden om een onderzoek voort te zetten naar de mogelijke aanwezigheid van laat 12de eeuwse graven, welke in 1964 waren aangetroffen bij de aanleg van 'n verwarmingskelder bezijden 't bedehuis. Het graafwerk in '69 leidde o.m. tot de vondst van een steenkist met het bijzonder gave skelet van een man, die naar schatting 35 jaar is geweest (vastgesteld door de artsen Durville te Ootmarsum en de Jong van Lier te Denekamp). Na verwijdering van deze steenkist uit de 12de eeuw werd 'n boomkist (uitgeholde boomstam) aangetroffen met het vrij gave skelet van een man uit de eerste eeuwen na de kerstening. Momenteel trekt Ootmarsum de aandacht vanwege een Nedersaksisch etage-huis, dat eerst na de afbraak van een naastgelegen hotel goed zichtbaar is geworden. Het is het enige huis van dit type dat in Twente bewaard is gebleven. Op de plaats van het hotel komt een boerenleenbank.

almelo

Bondsspaarbank Nutsspaarbank

voor al uw BANKZAKEN

Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo bie j komp kieken, naor:

TOON a.d. Tuinstraat

Tel. 3880

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Olympia

Tel- en Schrijfmachines
G. H. v. d. VEEN

ALMELO. Tel. 2666

HENGLO. Nieuwstr. 38. Tel. 3159

- VEEVOEDER
 - KUNSTMEST EN
 - LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
- in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet
lage prijzen bij
A.B.T.B.
ALMELO

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

drogisterij - parfumerie PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

Coöperatie

De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COöP. LANDBOUWERS- BANK EN HANDELSVER.

In vrogger dage daansen de leu op
de dell 'n veertoer. Weer völ later
'n zeuensproonk. Rechtervoort foxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoodse
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

CHEMISCH REINIGEN

In één dag klaar

Beter · Vluggen · Goedkoper

Tempo

Rohofstraat 2
Telef. 14354
(FILIAAL: Wed. Veldhuis, Ootm.str. 276)

wij zijn gespecialiseerd in alle
voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

Elke gemotoriseerde weg-
gebruiker tankt bij voorkeur
vloeibare brandstof bij:

„Total-Bornerbroek”

omdat hij dan

- ▶ zuinig en voordelig rijdt
- ▶ met soepel lopende motor
- ▶ die het volle vermogen behoudt

DIV. PLAATSEN

„de kop'ren smorre”

Twents ei'noes in Maarkel

an de grote weg van Mengel naor Deamter
[Twentse specialiteiten]

INGEBONDEN JAARGANGEN 'TWENTSE POST'

jrg. 1966, 1967, 1968 en 1969
(nieuw); te bevragen bij adm.
Twentse Post, Beekstr. 5, Hgl.

RAIFFEISENBANK

DELLEN

Alle Bankzaken

SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-1437

Wie helpt met an de
bleui en veuroetgang
van MAARKEL
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING

OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

ADVERTEREN IS ETALEREN

Coop. „De Landbouw” W.A. GOOR

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

UIT STAD EN STREEK

PAX CHRISTI ZIET BAND TUSSEN TWENTS BEDRIJF EN VIETNAM-OORLOG

WEERSELO — *Pax Christi Weerselo* heeft eind november brieven gezonden naar de directies van *Bull General Electric Co* in Hengelo en *Texas Instruments Inc Holland NV* in Almelo. Beide bedrijven behoren tot de vijftig grootste oorlogscontractanten in Amerika, aldus gegevens van het Amerikaanse ministerie van defensie. *Pax Christi Weerselo* heeft aan de directies van de Nederlandse dochterondernemingen van de Amerikaanse bedrijven gevraagd om informatie over hun relatie met de oorlog in Vietnam.

Pax Christi heeft nu van beide bedrijven antwoord gekregen. *Bull General Electric* zegt dat ze sinds kort een dochteronderneming geworden is van Honeywell en diens gevolgde de vragen weinig relevant vindt. Ze houdt zich bezig met informatie-verwerkende systemen, aldus de brief. *Texas Instruments* stuurde een folder en het jaarverslag 1969. Ze acht beantwoording van de vragen alleen maar zinvol bij een nadere kennismaking. In het jaarverslag staat duidelijk te lezen hoe *Texas Instruments* werkt voor de Amerikaanse luchtmacht, de marine en de landmacht. De meest duidelijke aanwijzing voor de steun aan de Vietnam-oorlog is een grote foto met militairen, waarbij als commentaar vermeld staat, dat de militairen bezig zijn om elektronische detectoren te plaatsen, die ontwikkeld zijn om vijandelijke bewegingen in Zuid-Oost Azië op te sporen.

DRUGPROBLEEM IN TWENTE NIET GROOT

ALMELO — In het jaarverslag 1969 van het Medisch consultatiebureau voor alcoholisme in Twente wordt melding gemaakt van cliënten die kampen met het probleem van verslaving aan drugs. Van een belangrijke toevloed van deze cliënten is echter geen sprake.

DE GESCHIEDENIS VAN DE LAATSTE EER

ENSCHDEDE — De heer H. L. Kok uit Enschede, lid van de Oudheidkamer Twente, schreef een boek over de dodencultus in Nederland; (uitgave 'De Tijdstroom' Lochem). Voor het oog van ongeveer 130 leden van de Oudheidkamer Twente, bijegekomen in het Rijksmuseum te Enschede, werden op 10 december de eerste exemplaren door de schrijver aangeboden aan de heer mr. dr. E. Vrieze (directeur van de Nederlandse Centrale voor het Begrafenisbedrijf) en aan de heer D. Jordaan (voorzitter van de Oudheidkamer Twente).

ABORTUS

ENSCHDEDE - Als sluitstuk van een studie-weekend over 'ontwikkelingslijnen in de geneeskunde', gehouden aan de Techn. Hogeschool Twente, hield dr. C. P. Sporken (moraal-psycholoog en -theoloog aan de universiteit van Nijmegen) op 21 nov. een inleiding over medische ethiek.

Spreker roerde diverse problemen aan, zoals de milieu-verontreiniging, de medische hulp aan onderontwikkelde landen en de ongewenste zwangerschap.

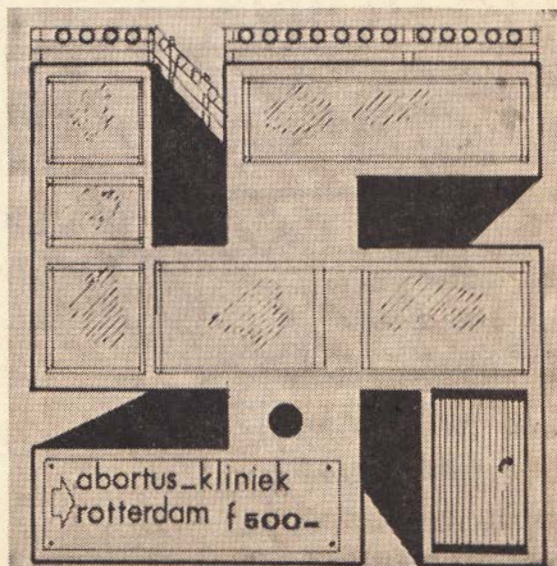
Ten aanzien van abortus-provocatus gold vroeger het criterium, dat slechts bij bedreiging van lichamelijk leven of gezondheid een ingreep verantwoord kon zijn. Thans — zo zei spreker — wordt vrij algemeen in beginsel aanvaard, dat ook op persoonlijk niveau emotionele, psychische en sociale factoren een rol spelen in de beslissing.

Beslissingen over kwesties, waarbij humane waarden in het geding zijn, zijn beslissingen, waarbij individu én samenleving gelijkelijk betrokken zijn. Zij dienen daarom te worden gezocht en genomen door gezamenlijke inspanning, door het sociaal proces van meningsvorming en gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid, aldus dr. Sporken.

○ Bij de algemene politieke beschouwingen op 18 nov. zei premier De Jong, dat er geen sprake kan zijn van vrije abortus, waarover alleen de echtgenoten of de vrouw te beslissen zouden hebben. Dit kennelijk in antwoord op de slogan 'baas in eigen buik', 'n kreet van de dolle mina's.

○ Mgr. Bluysen, bisschop van Den Bosch, nam op 13 dec. in een dagsluiting voor de KRO stelling tegen de 'gemakkelijke en simplistische oplossing, die velen menen te hebben voor het ongewenste kind'. Eveneens in deze maand waarschuwde het Belgische episcopaat in een verklaring over vruchtafdriving, dat het van abortus naar euthanasie slechts een kleine stap is.

INGEZONDEN MEDEDELINGEN

W.v.O

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HECK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JOBBAAN-TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin
een LUSTHOF. Kosteloos maakt
ERICA voor U een grondplan.
Vraagt inlichtingen.

VéGé

voor ^U_w levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

hengelo

HILBERDINK

GROTE SORTERING
TAFEL-, THEE- EN ONTBIJT-
SERVIEZEN

Marktstr. 25 — Hengelo

Wij verzorgen:

een avond vullend

kleurenfilm programma

over Twente

FOTOPRINS, Tuindorpstr. 28. Hengelo

**Voor SPEELGOED
in elke prijs!**

't Kinderparadijs

Willemstraat 35 - Hengelo (O.)

SPAR

NIEUW:

Heerlijk
frisse

**Magere Vruchten-
Yoghurt** (aardbeimensmaak)
58 ct per halve liter

De melkman van de H.C.M. heeft het.

Voor al uw
wapens en munitie
naar

Wapenhandel
HUISKES

Molenstraat 15

Delden

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN